

אומנות שימושית

לפי תוכנית הלימודים החדשה

הוראות לנבחנים

א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה חלקים.

עליכם לענות על חלק א' – חלק חובה, ועל אחד מבין החלקים ב'–ג'.

חלק א' – יסודות השפה החזותית – חובה 20 נקודות

חלק ב' – מפגשים מהסוג החזותי בעידן הטכנולוגי 80 נקודות

או

חלק ג' – היבטים בתולדות העיצוב 80 נקודות

עליכם לענות על שאלה אחת מתוך חלק א' ועל ארבע שאלות מתוך אחד החלקים ב' או ג'.

סך-הכול עליכם לענות על חמש שאלות.

לכל שאלה – 20 נקודות. סך-הכול – 100 נקודות.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות:

1. התמונות לכל השאלות מרוכזות בנספחים המצורפים לשאלון. הן מסודרות על-פי סדר הופעתן בשאלון.

2. ציינו על גבי כריכת המחברת, ליד מדבקת הנבחן, על איזה חלק עניתם: ב' או ג'.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונכם לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

כתבו "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. כתיבת טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 7 עמודים ו-13 עמודי נספחים.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

חלק א': יסודות השפה החזותית (20 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–2 (לכל שאלה – 20 נקודות).

התמונות לשתי השאלות מוצגות בנספח א' לשאלון.

שאלה 1 – ידיים כקוד חזותי

בתמונה 1 מוצגת היצירה "אנחנו יכולות לעשות את זה!" של ג'יי האורד מילר. הכרזה עוצבה בזמן מלחמת העולם השנייה, והידיים בה משמשות כקוד חזותי.

(8 נק') א. תארו את היצירה.

(5 נק') ב. הסבירו מהו המסר שמבטאות הידיים ביצירה.

(7 נק') ג. בחרו במרכיב חזותי אחד ביצירה כגון צבעוניות, קומפוזיציה, צורות ותפיסת חלל. הסבירו כיצד המרכיב החזותי שבחרתם מחזק את המסר.

שאלה 2 – ארעיות וחוסר יציבות

בתמונה 2 מוצג הפסל "תלת אופן" של פיליפ רנצר.

ביצירה "תלת אופן" בחר האומן להציג אוסף של בתים עשויים קרטון על גבי תלת אופן.

(8 נק') א. תארו את היצירה.

(5 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד ביצירה המבטא מסר של ארעיות וחוסר יציבות.

(7 נק') ג. בחרו במרכיב חזותי אחד ביצירה כגון צבעוניות, צורות ותפיסת חלל. הסבירו כיצד המרכיב החזותי שבחרתם מחזק את המסר.

חלק ב': מפגשים מהסוג החזותי בעידן הטכנולוגי (80 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 3–11 (לכל שאלה – 20 נקודות).

התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח ב' לשאלון.

שאלה 3 – דיוקנאות

בתמונה 1 מוצגת היצירה "דיוקן עצמי" של רוברט קורנליוס, ובתמונה 2 מוצגת היצירה "אנני" של ג'וליה מרגרט קמרון.

(6 נק') א. הסבירו מהם **שלושת** החידושים התרבותיים שהביאה עמה המצלמה.

(7 נק') ב. ביצירה "דיוקן עצמי" נעשה שימוש בטכניקת הדגרוטייפ.
הסבירו חיסרון **אחד** של הטכניקה הבא לידי ביטוי ביצירה.

(7 נק') ג. ביצירה "אנני" נעשה שימוש בטכניקה קולודיון רטוב.
הסבירו יתרון **אחד** של הטכניקה הבא לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 4 – רחוב

בתמונה 3 מוצגת היצירה "סצנת רחוב ליד אנטיבס" של ארנסט מסונייה.

(8 נק') א. תארו את היצירה.

(6 נק') ב. הסבירו **שני** קודים חזותיים של שפת הצילום הבאים לידי ביטוי ביצירה.

(6 נק') ג. הסבירו את מידת הקרבה של היצירה למציאות.

שאלה 5 – תגובות הכלים המסורתיים לשפת הצילום

בתמונה 4 מוצגת היצירה "קיץ" של מארי קאסאט, ובתמונה 5 מוצגת היצירה "הנשיקה" של גוסטב קלימט.

(8 נק') א. תארו כל אחת מן היצירות.

(6 נק') ב. הסבירו **שני** קודים חזותיים של שפת הצילום שבאים לידי ביטוי ביצירה "קיץ".

(6 נק') ג. הסבירו **שני** מרכיבים חזותיים שבאמצעותם מוצגת ביצירה "הנשיקה" שפה חלופית לשפת הצילום.

שאלה 6 – קסם ופנטזיה

בתמונה 6 מוצג פריים מתוך הסרט "הגברת הנעלמת" של ז'ורז' מלייס, ובתמונה 7 מוצג פריים מתוך הסרט "ספינת הקיטור וילי" של וולט דיסני.

(7 נק') א. הסבירו את אופן העריכה של הסרט "הגברת הנעלמת".

(7 נק') ב. הסבירו **שני** קודים חזותיים של שפת הקולנוע הבאים לידי ביטוי בסרט "ספינת הקיטור וילי".

(6 נק') ג. הסבירו את מידת הקרבה למציאות של כל אחד מן הסרטים.

שאלה 7 – כרזה

בתמונה 8 מוצגת היצירה "חכי! ספרי עד 15 לאט לפני שתצאי בזמן האפלה" של ג'ר מוריס.

- (5 נק') א. הסבירו באילו נסיבות עוצבה הכרזה.
(8 נק') ב. תארו את הכרזה, והסבירו את המסר שלה.
(7 נק') ג. הכרזה מושפעת משיטת עריכה קולנועית. ציינו מהי השיטה, והסבירו מאפיין אחד של השיטה הבא לידי ביטוי בכרזה.

שאלה 8 – עולם הפרסום

בתמונה 9 מוצגת כרזה למשקה קמפארי של ליאונטו קפילו.

- (12 נק') א. תארו את הכרזה. בתשובה התייחסו לדמות, לצבעוניות ולקומפוזיציה.
(8 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הקולנוע הבא לידי ביטוי בכרזה.

שאלה 9 – אומנות מחאה

המיצג "באבל ובזעם" של לסלי לייבוביץ' וסוזן לייסי תועד בסרטון.
בתמונה 10 מוצג פריים מתוך סרטון זה.

- (10 נק') א. הסבירו מהי המחאה שבאה לידי ביטוי בסרטון.
(5 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הטלוויזיה הבא לידי ביטוי בסרטון.
(5 נק') ג. הסבירו מרכיב חזותי אחד שבאמצעותו היוצרות מבטאות את מחאתן.

שאלה 10 – פוטוריזם

בתמונה 11 מוצגת היצירה "אוטובוס עם השתקפות של בניין הפלטהאייירון" של ריצ'רד אסטס.

- (9 נק') א. תארו את היצירה. בתיאור התייחסו לייצוגים, לצבעוניות ולתפיסת החלל.
(7 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הטלוויזיה הבא לידי ביטוי ביצירה.
(4 נק') ג. הסבירו שני מאפיינים של הציור הפוטוריזם האליסטי הבאים לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 11 – טכנולוגיות חדשות

בתמונה 12 מוצגת הכרזה לסרט "השטן מבוואנה" של ארץ' אובולר.

- (8 נק') א. בסרט "השטן מבוואנה" היו חידושים קולנועיים שנועדו למשוך קהל חדש לבתי הקולנוע. אחד החידושים האלה בא לידי ביטוי בכרזה. ציינו מהו החידוש, והסבירו את אופן ביטוי בכרזה.
(12 נק') ב. תארו את הכרזה. בתשובה התייחסו לדמויות, לצבעוניות ולתפיסת החלל.

חלק ג': היבטים בתולדות העיצוב (80 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 12–20 (לכל שאלה – 20 נקודות).

התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח ג' לשאלון.

שאלה 12 – חידושים באדריכלות

בתמונה 1 מוצג ארמון הבדולח שתכנן ג'וזף פקסטון, ובתמונה 2 מוצגת החצר של ארמון הבדולח שעיצב אוגוסטוס פוגין.

(10 נק') **א.** תארו את המבנה של ארמון הבדולח. בתשובה התייחסו לצורות, לחומרים ולשיטות הבנייה.

(10 נק') **ב.** המעצב פוגין עיצב את החצר המרכזית בתערוכה שהוצגה בארמון הבדולח.

הסבירו במה היה שונה העיצוב של החצר מן העיצוב של מבנה הארמון.

שאלה 13 – ייצור תעשייתי

בתמונה 3 מוצגים קנקני תה שעיצב כריסטופר דרסר, ובתמונה 4 מוצג קומקום חשמלי שעיצב פיטר ברנס.

(4 נק') **א.** ציינו **שניים** מן השינויים שחלו בעולם העיצוב בעקבות המהפכה התעשייתית.

(12 נק') **ב.** תארו כל אחד מן הכלים. בתשובה התייחסו לצורות, לחומרים ולאופן השימוש.

(4 נק') **ג.** ציינו חידוש **אחד** בייצור או בעיצוב של כל אחד מן הכלים. סך הכול יש לציין **שני** חידושים.

שאלה 14 – מטבחים

בתמונה 5 מוצג "מטבח פרנקפורט" שעיצבה מרגרטה שיטה-ליהוצקי, ובתמונה 6 מוצג "מטבח יחידת המגורים" שעיצבה שרלוט פריאן.

שני המטבחים היו חדשניים לתקופתם.

(8 נק') **א.** תארו את "מטבח פרנקפורט". בתשובה התייחסו לצורות, לחומרים ולתפיסת החלל.

(8 נק') **ב.** תארו את "מטבח יחידת המגורים". בתשובה התייחסו לצורות, לחומרים ולתפיסת החלל.

(4 נק') **ג.** הסבירו מה היה החידוש במיקומו של כל אחד מן המטבחים בחלל הדירה.

שאלה 15 – מודרניזם שוויצרי

בתמונה 7 מוצגת כרזה למשרד התיירות השוויצרי שעיצב הרברט מאטר.

(10 נק') א. תארו את הכרזה. בתשובה התייחסו לטיפוגרפיה, לצבעים ולדמויות.

(5 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד בכרזה המבטא מסר של בילוי והנאה.

(5 נק') ג. הסבירו חידוש אחד בעיצוב הכרזה.

שאלה 16 – אר דקו אמריקאי

בתמונה 8 מוצג שער המגזין ואניטי פייר שעיצב אדוארד גרסייה בניטו, ובתמונה 9 מוצגת ספריית גורד השחקים שעיצב פול ט' פרנקל.

(4 נק') א. ציינו שניים מן המאפיינים של האר דקו האמריקאי.

(8 נק') ב. תארו את שער המגזין, והסבירו כיצד מאפייני האר דקו שציינתם באים לידי ביטוי בעיצוב השער.

(8 נק') ג. תארו את ספריית גורד השחקים, והסבירו כיצד מאפייני האר דקו שציינתם באים לידי ביטוי בעיצוב הספרייה.

שאלה 17 – עיצוב מגויס

בתמונה 10 מוצג השער "עם חדש" – שער ללוח שנה של המשרד לענייני גזע של המפלגה הנאצית שעיצב לודוויג הולוין.

(8 נק') א. תארו את השער של לוח השנה. בתשובה התייחסו לדימויים, לקומפוזיציה ולקרבה למציאות.

(8 נק') ב. 1. הסבירו שני קודים חזותיים בשער המבטאים את האידיאולוגיה הנאצית.

2. הסבירו מה הייתה המטרה בהצגת הקודים החזותיים האלה.

(4 נק') ג. הסבירו מדוע הכתב המופיע בשער עוצב בסגנון גותי.

שאלה 18 – קערות

בתמונה 11 מוצגות קערות מסדרת פרקטיקה לחברת גוסטבסברג שעיצב וילהלם קוגה, ובתמונה 12 מוצגות קערות הוונדרליר שעיצב ארל טאפר.

(2 נק') א. הסבירו מהי משמעות השם של כל אחד מן הכלים.

(7 נק') ב. תארו את הקערות מסדרת הפרקטיקה. בתשובה התייחסו לצורה, לצבעים ולחומרים.

(7 נק') ג. תארו את קערות הוונדרליר. בתשובה התייחסו לצורה, לצבעים ולחומרים.

(4 נק') ד. הסבירו יתרון אחד שיש לשימוש בכל אחת מן הקערות.
בסך הכול יש לציין שני יתרונות.

שאלה 19 – מכשירי שמע

בתמונה 13 מוצג רדיו טרנזיסטור T3 שעיצב דיטר ראמס, ובתמונה 14 מוצגת מערכת שמע מבטון שעיצב רון ארד. שני המכשירים מבטאים מגמות שונות בעיצוב.

(10 נק') א. הסבירו מהי תפיסתו העיצובית של ראמס, וכיצד היא מתבטאת בעיצוב הטרנזיסטור – בצורות, בחומרים ובאופן השימוש.

(10 נק') ב. הסבירו מהי תפיסתו העיצובית של ארד, וכיצד היא מתבטאת בעיצוב של מערכת השמע – בצורות, בחומרים ובאופן השימוש.

שאלה 20 – גימנסיה הרצליה

בתמונה 15 מוצגת גימנסיה הרצליה שתכנן יוסף ברסקי.

(9 נק') א. תארו את החזית של מבנה הגימנסיה.

(7 נק') ב. בחזית המבנה באים לידי ביטוי סמלים יהודיים. הסבירו **שניים** מן הסמלים האלה.

(4 נק') ג. בשנת 1960 הוחלט להרוס את מבנה הגימנסיה. הסבירו כיצד אירוע זה השפיע על שימור מבנים בעיר תל אביב.

בהצלחה!